

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СУЧАСНА ЗАРУБІЖНА ІСТОРІОГРАФІЯ»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	«Середня освіта (Історія та правознавство)»
Факультет	Географії, історії та туризму
Кафедра	Історії, теорії держави і права та філософії
Семестр	I
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	к.і.н., доцент Лопатська Наталія Миколаївна
Контактна інформація	natalopatska@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Під час вивчення курсу «Сучасна зарубіжна історіографія» здобувачі вищої освіти отримують знання про історіографічні школи, течії та напрями сучасної зарубіжної історіографії. При опрацюванні історіографічного потенціалу зарубіжних вчених здобувачі вищої освіти удосконалять уміння щодо опрацювання та аналізу історичних праць провідних представників світової історичної думки другої половини ХХ – першої чверті ХХІ ст.; сформулюють засобами історіографії професійну культуру, науковий світогляд майбутнього фахівця, дослідницькі та інформаційні уміння.</p> <p>Ключові слова: зарубіжна історіографія, історіографічні школи, історіографічна рефлексія, історичні знання, історіографічне джерело, методологія.</p>
Мета та цілі	<p>Ознайомлення здобувачів вищої освіти з розвитком сучасної зарубіжної, передусім, європейської і американської історичної науки та думки в країнах Азії, Африки; формування в них уявлення про процеси нагромадження й інтерпретації історичних знань і ту роль, яку вони відіграють у суспільному, політичному, культурному житті сучасного світу.</p>
Результати навчання	<p>Опанувавши дисципліну «Сучасна зарубіжна історіографія» здобувач вищої освіти оволодіває такими програмними результатами навчання: застосовувати наукову критику до аналізу поглядів дослідників минулого, робити власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з історії; знати і розуміти зміст основних напрямів і шкіл сучасної історичної науки, головних проблем у розвитку історіографії, основні аспекти теоретико-методологічного дискурсу усно історичних досліджень у просторі конструювання минулого; розуміти контекст правових явищ і процесів, аналізувати різноманітні підходи до державотворення і праворозуміння та бачення проблеми теорії держави і права; розуміти і визначати актуальність цінності миру та аксіологічного значення миролюбства й гуманізму.</p>
Soft skills	<p>Під час вивчення дисципліни здобувач отримує можливість формувати та</p>

розвивати soft skills - соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: здатність аналізувати та оцінювати, інтерпретувати; здатність логічно мислити, креативно діяти; планувати та управляти часом, презентувати себе і свою позицію; діяти відповідально.

Пререквізити

Базові знання з дисциплін: «Сучасна українська історіографія», «Методологія історії».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	К-сть балів
	Змістовий модуль 1. Об'єкт і предмет курсу сучасної зарубіжної історіографії. Історична наука в європейських країнах та США.		
Тема 1. Вступ до курсу «Сучасна зарубіжна історіографія».	Предмет та об'єкт, завдання курсу «Сучасна зарубіжна історіографія». Термінологія. Методологія курсу. Міжпредметні зв'язки при вивченні сучасної зарубіжної історіографії.	Практичні завдання	5
Тема 2. Сучасна французька історіографія.	Еволюція Школи «Анналів». Економічна та соціальна історія. «Нова історія міжнародних відносин». Історія Великої Французької революції. Історична наука Франції наприкінці ХХ – у першій чверті ХХІ ст.	Практичні завдання	5
Тема 3. Сучасна історіографія Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії.	Традиції та новації в історичній науці. Організаційні підстави. Соціальна історія. Культурно-антропологічна історія. Англійська революція ХVІІ ст. та її місце в національній історії. Проблеми історії промислової революції і формування індустріального суспільства у англійській історіографії. Вивчення «робітничої історії». «Нова доказова історія». Проблеми зовнішньополітичної історії в англійській історіографії. «Синтетична історія» міжнародних відносин.	Практичні завдання	5
Тема 4. Сучасна німецька історіографія.	Етапи і напрямки історичних досліджень. Організація історичної науки. Соціальна історія. Культурно-антропологічна історія. Проблеми національної історії.	Практичні завдання	5
Тема 5. Італійська історіографія другої половини ХХ – першої чверті ХХІ ст.	Основні напрями історіографії. Організація історичних досліджень. Дослідження Рісоджименто. Історіографія фашизму. Історіографія Опору і конституювання республіки. Пошуки нових дослідницьких підходів. Мікроісторія в сучасній італійській історіографії.	Практичні завдання. підготовка презентацій	5
6. Сучасна американська історіографія.	Основні етапи та напрями розвитку історіографії. Організація історичної науки. Історичні наукові товариства. Наукова періодика. Архівна справа та публікація історичних джерел. Історіографія американських революцій. Історія зовнішньої політики. «Нова історична наука». «Культурний поворот» в історіографії. Е. Люттвак та його трактування «логіки війни та миру».	Практичні завдання, підготовка презентацій	5
Тема 7. Сучасна історіографія проблем ідеї миру, миролюбства й гуманізму.	Дослідження «ідеї миру»: сучасні підходи до вивчення. Еволюційні погляди дослідників щодо формування моделі культури миру на протигагу війни. Проблема миру і війни як глобальні проблеми людства у дослідженнях сучасних вчених. Миролубство і гуманізм у сучасній європейській історіографії та історіографії США.	Практичні завдання, підготовка презентацій	5
	Змістовий модуль 2. Нові тенденції розвитку польської, чеської історичної науки. Основні риси розвитку		

	<i>історичної науки в країнах Азії та Африки.</i>			
Тема 8. Сучасна польська історична наука другої половини ХХ – першої чверті ХХІ ст.	Особливості післявоєнного розвитку польської історичної науки. Основні напрями історичних досліджень. Сучасні актуальні проблеми польської історіографії.	Практичні завдання, підготовка презентацій	5	
Тема 9. Сучасна чеська історична наука другої половини ХХ – першої чверті ХХІ ст.	Історичні дослідження в Чехії після Другої світової війни. Перебудова історичної науки. Основні напрями дослідження після 1989 р. Сучасні актуальні проблеми чеської історіографії.	Практичні завдання, підготовка презентацій	5	
Тема 10. Історична наука Китайської Народної Республіки другої половини ХХ – першої чверті ХХІ ст.	Етапи розвитку історичної думки в КНР після Другої світової війни. Дискусійні проблеми китайської історіографії. Сучасні актуальні проблеми китайської історіографії.	Практичні завдання, підготовка презентацій	5	
Тема 11. Історична наука та історичні знання в Японії другої половини ХХ – першої чверті ХХІ ст.	Загальні риси становлення історіографії. Основні напрями історичних досліджень. Сучасні актуальні проблеми японської історіографії.	Анотація матеріалу, практичні завдання	5	
Тема 12. Історична наука в Африці другої половини ХХ – першої чверті ХХІ ст.	Розвиток історичних знань. Історіографія в другій половині ХХ ст. - першої чверті ХХІ ст. Сучасні актуальні проблеми африканської історіографії.	Практичні завдання. підготовка презентацій	5	

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Базова:

1. Драч О.О. Зарубіжна історіографія всесвітньої історії: Навч. посібник. Черкаси: 2015. 164 с.
2. Дюпон-Мельниченко Ж.-Б. Французька історіографія ХХ століття: Навч. посібник Львів, 2001. 170 с.
3. Зашкільняк Л. Виклики сучасної історіографії: світовий та український контексти // Україна модерна. Число 9. Київ-Львів, 2005. С. 7-14.
4. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія. Львів, 2007. 312 с.
5. Історіографічний словник: навч. посіб. для студентів історичних факультетів університетів / за ред. С. Посохова. Харків, 2004. 320 с.
6. Історіографія всесвітньої історії: навчально-методичний посібник для організації самостійної роботи студентів історичних факультетів. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. 162 с.
7. Історія та історіографія в Європі. Збірник наукових праць / Редактори С. Стельмах, Г. Хаусман. Київ. Вип. 1, 2–3. 2003 – 2004.
8. Копилов С. Світова історіографія новітньої доби: Навч.-метод. посібник / Кам'янець - Подільський: 2012. 55 с.
9. Таран Л.В. Французька історіографія (70-ті роки ХІХ – 80-ті роки ХХ ст.). Київ, 1991.
10. Фалько С. А. Діяльність воєнно-інструкторських місій європейських країн і США в арміях держав, що реформували збройні сили (остання третина ХІХ – перша третина ХХ ст.): проблеми та перспективи досліджень // Проблеми всесвітньої історії: науковий журнал. 2022. № 1. (13). С. 24–53.

Допоміжна:

11. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм ХV – ХVІІІ ст. Т. І: Структури повсякденності: можливе і неможливе. Київ, 1995; Т. 2: Ігри обміну. Київ, 1997; Т. 3: Час світу. Київ, 1998.
12. Верменич Я. Локальна історія як науковий напрям: традиції й новації. Київ, 2012.
13. Гірц К. Інтерпретація культур: Вибрані есе. Пер. з англ. Н. Комарова. Київ, 2001.
14. Гобсбаум Е. Вік екстремізму. Коротка історія ХХ віку. 1914-1991. Київ, 2001.
15. Коваленко О.О. Місце і роль переселенців часів яйої та кофун у формуванні японського етносу в працях японських дослідників другої половини ХХ ст. // Східний світ. Київ, 2004. №1. С. 80-85.
16. Левченко Л.Л. Архіви і архівна справа Сполучених штатів Америки: історія та організація. Миколаїв, 2013, 1204 с.
17. Лопатська Н. М. Концепт ідеї миру: історичні засади формування та сучасне розуміння // Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2023. № 7(13). Київ. 2023. С. 799-811. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/5466/5497>
18. Лопатська Н.М. Ідея миру: становлення та історична генеза розвитку // Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2023. № 7(13). Київ. 2023. С. 946-958. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/5774/5807>
19. Лопатська Н.М. Нація, націоналізм та національна ідентичність: історіографічний аспект дослідження // Культурологічний альманах. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». Вип. 2. 2023. С. 89-94.
20. Мотрук С. Нові тенденції у розвитку чеської та словацької історіографії в 90-х роках ХХ ст. // Історія та історіографія в Європі. Київ, 2003. Вип. 1-2. С. 72-81.
21. Нора П. Теперішнє, нація, пам'ять. Київ, 2014, 272 с.
22. Панафідін І. О. Філософська ідея миру: становлення та еволюція // Актуальні проблеми духовності: зб. наук. праць. Кривий Ріг, 2011. Вип. 12. С. 345-355. URL: http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/0564/1761/1/zb12_2011_345-355_Panafidin.pdf (дата звернення: 25.06.2023).
23. Паніна І. Г. Дослідження миру: основні теоретичні перспективи // Політичне життя. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022. № 1. С. 92-107. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/issue/view/419>
24. Парахонський Б. О., Яворська Г. М. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл: монографія. Київ: НІСД, 2019. 560 с.
25. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. Київ, 1994. Т.1-2.
26. Grabski A.F. Dzieje historiografii. Wprowadzenie Rafał Stobiecki. Poznań, 2003. https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/2460/1/Studia_Podlaskie_14_Szelagowska%20%5Brecenzja%5D.pdf
27. Grabski A.F. Zarys historii historiografii polskiej. Poznań, 2000. https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Slupskie_Studia_Historyczne/Slupskie_Studia_Historyczne-r2003-t10/Slupskie_Studia_Historyczne-r2003-t10-s319-321/Slupskie_Studia_Historyczne-r2003-t10-s319-321.pdf
28. Historians on History. An Anthology edited and introduced by John Tosh. London, 2000. <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781315100616/historians-history-john-tosh>
29. Historiografia krajów Europy Śródkowo-Wschodniej. Polska-Czechosłowacja-Węgry-Rumunia-była Jugosławia-Bułgaria / Red. J. Kłoczowski, P. Kras. Lublin, 1997. <https://www.wbc.poznan.pl/dlibra/publication/517223/edition/425940?language=pl>

30. Iggers G.G. *Historiography in the Twentieth Century: From Scientific Objectivity to the Postmodern Challenge*. Honover and London, 1997.
https://www.academia.edu/47181854/Historiography_in_the_Twentieth_Century_From_Scientific_Objectivity_to_the_Postmodern_Challenge
31. Kelley Donald R. *Granice historii. Badanie przeszłości w XX wieku*. Warszawa, 2009.
https://szukaj.bu.umk.pl/discovery/fulldisplay/alma9910319548505606/48OMNIS_UMKWT:UMK
32. *New Perspectives on Historical Writing* / Edited by Peter Burke. Pennsylvania, 1992.
https://www.academia.edu/63721010/New_Perspectives_on_Historical_Writing
33. *What is History Today* / Edited by Juliet Gardiner. – Atlantic Highlands, 1992.
<https://www.rcwlitagency.com/authors/gardiner-juliet/>
34. White H. *Metahistory. The Historical Imagination in Nineteenth Europe*. Baltimore and London, 1973.
https://ru.scribd.com/document/415370697/Metahistory-the-Historical-Imagination-in-Nineteenth-Century-Europe-by-Hayden-White?utm_medium=cpc&utm_source=google_pmax&utm_campaign=3Q_Google_Performance-Max_RoW_P1&utm_term=&utm_device=c&gclid=CjwKCAjwmbqoBhAgEiwACIjzEOrWVbcE1HzhuNvJKWpDYbaSSelfEShYW1ZZHR9NHrDEmBGAL5UXTxоCJ2YQAvD_BwE
35. *World History by the World's Historians* / P.Spickard, J.V.Spickard, K.M.Cragg. Boston etc., Mc Graw Hill, 1998.
36. Wrzosek W. *Historia – Kultura – Metafora. Powstanie nieklasycznej historiografii*. – Wrocław, 1995.
https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Kwartalnik_Historii_Nauki_i_Techniki/Kwartalnik_Historii_Nauki_i_Techniki-r1997-t42-n2/Kwartalnik_Historii_Nauki_i_Techniki-r1997-t42-n2-s191-196/Kwartalnik_Historii_Nauki_i_Techniki-r1997-t42-n2-s191-196.pdf

14. Інформаційні ресурси

37. Бібліотека ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbu.gov.ua>
38. Журнал «Аннали» – <https://www.cambridge.org/core/journals/annales-histoire-sciences-sociales-english-edition>
39. Історіографічний сайт – <https://www.jstor.org/>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (Теми 1-7)	35
Змістовий модуль 2 (Теми 8-12)	25
Підсумковий контроль – іспит	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	добре
64-73	D	задовільно

60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни